

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра маркетингу та логістики

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Статистика (ОК 19)

(назва та статус (обов'язковий))

Спеціальність	D3 «Менеджмент»
Освітня програма	«Підприємництво»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Суми 2026

Розробник:

(підпис)

Ірина ОНОПРІЄНКО, к.е.н., доцент

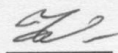
(прізвище, ініціали)

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено
та затверджено на
засіданні кафедри
маркетингу та
логістики

протокол від 02.06. 2026р. № 19

Завідувачка
кафедри

(підпис)

Наталія МАКАРЕНКО

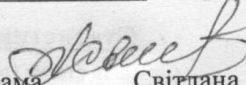
Погоджено:

Гарант освітньої програми

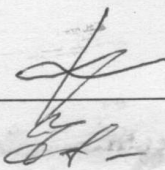
Сергій БАШЛАЙ

Декан факультету, де реалізується освітня програма

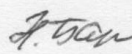
Світлана ЛУКАШ

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Сергій Башлай
Наталія Макаренко

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Григор Тарасюк

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі:

дата:

24.06.

2026 р.

	1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ			
1.	Назва ОК	Статистика		
2.	Факультет/ кафедра	Факультет Економіки і менеджменту. Кафедра маркетингу та логістики		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОПП Підприємництво першого рівня освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» Галузі знань D Бізнес, адміністрування та право Кваліфікація: бакалавр з підприємництва		
5.	Рівень НРК	6 рівень		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1-15 тижнів, денна -2 семестр, заочна -1 семестр		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна/заочна		Самостійна робота
		Лекційні 30/12	Практичні /семінарські 30/10	Лабораторні 90/128
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор ОК	К.е.н., доцент Онопрієнко І.М.		
11.	Контактна інформація	Онопрієнко І.М. ауд. 214е . Iryna.onopriienko@snau.edu.ua години консультацій: 2-й та 4-й вівторок 11.00-12.15		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Викладання курсу «Статистика» передбачає ознайомлення студентів із загальною теорією статистики, методикою розрахунку основних статистичних показників та методами обробки статистичної інформації для дослідження суспільних явищ. Зміст програми спрямований на оволодіння студентами знаннями та уміннями організації проведення статистичного спостереження. Метою курсу є дослідження соціально-економічних явищ і процесів, їх кількісної та якісної сторони.		
13.	Мета освітнього компонента	Вивчення дисципліни є формування у студентів знань з основ статистики та набуття відповідних умінь та навичок обробки статистичної інформації.		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні ОК: інформатика, вища математика та теорія ймовірності 2.Освітній компонент є основою для вивчення ОК: Фінанси, гроші та кредит, аналіз господарської діяльності		
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги,		

		довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем Unichек та StrikePlagiarism.com. Обов'язковий перевірки підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначити факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16.	Ключові слова	Статистика, аналіз, збір даних, цифри, таблиці, графіки
17.	Посилання на курс на навчальній платформі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹	Як оцінюється РНД
--	---	-------------------

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

	ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різни	ПРН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва.	ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємства.	
ДРН 1. Знати способи збирання необхідної статистичної інформації, показників торговельної та підприємницької діяльності, на основі використання необхідного аналітичного і методичного статистико-економічного інструментарію.	*	*	*	Підсумкове письмове оцінювання за темами. Виконання завдань у робочому зошиті на практичних заняттях (розрахунок, написання висновків та пропозицій, підготовка презентації, захист). Тест множинного вибору. Екзамен, виконання комплексного завдання за освітнім компонентом
ДРН 2. Застосовувати статистичні методи аналізу ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення економічної діяльності формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності на основі використання статистико-економічних показників і методів.	*	*	*	
ДРН 3. Розуміти і виявляти залежності та взаємодії між суб'єктами економічних відносин на основі використання статистичних методів та методів економічного аналізу та прогнозувати показники, що характеризують стан торговельної та біржової систем.	*	*	*	

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті	Розподіл в межах загального бюджету часу. Денна/заочна	Рекомендована
---	--	---------------

в межах теми	Аудиторна робота		Самостійна робота	література ²
	Лк	П.з / семін.		
Тема 1. Предмет, метод основні поняття статистики. Загальне уявлення про статистику і відомості з її історії. Особливості статистики. Предмет статистики. Статистичні категорії. Статистична сукупність. Статистичні ознаки та їх класифікація. загальні поняття про статичну методологію. Організація і завдання статистики	2/2	2/2	10/14	Основні джерела: 1-6 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 2. Статистичне спостереження. Поняття статистичного спостереження та його складові. Класифікація статистичного спостереження за різними ознаками. Програмно-методологічні питання статистичного спостереження. Організаційні питання статистичного спостереження, форми статистичного спостереження у економіки. Види та способи спостереження. Помилки спостереження та способи їх виправлення.	2	2	10/14	Основні джерела: 1-6 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних. Поняття про статистичне зведення. Види зведення. Статистичне групування. Види групування. Основні питання методології статистичних групувань в сфері економіки та обліку. Методика проведення аналітичного групування. Ряди розподілу. Статистичні таблиці, їх значення в статистиці, види таблиць, вимоги до побудови таблиць. Графічні способи зображення статистичних даних. Види графіків.	2	2	10/14	Основні джерела: 1-6 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 4. Абсолютні та відносні величини. Абсолютні величини, поняття та види. Відносні величини, поняття, їх суть та форми вираження. Види відносних величин та способи їх обчислення.	2/2	2/2	10/14	Основні джерела: 1-6 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 5. Середні величини та показники варіації. Поняття про середні величини та їх значення в статистиці. Види середніх величин та способи їх обчислення. Середня арифметична проста та зважена, її математичні властивості. Середня гармонічна та умови її застосування. Поняття варіації та показники варіації. Статистичні характеристики варіації. Види дисперсій.	4/2	4/2	10/14	Основні джерела: 1-6 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 6. Вибіркове спостереження. Вибіркове спостереження, причини та умови його застосування. Методи і способи відбору одиниць. Обчислення середньої та граничної помилок та необхідної чисельності вибірки.	4	4	10/14	Основні джерела: 1-6 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 7. Ряди динаміки. Поняття рядів динаміки, їх елементи та правила побудови. Показники рядів динаміки. Середні величини рядів динаміки. Основні прийоми аналізу рядів динаміки у сфері економіки. Вирівнювання рядів динаміки. Механічне та аналітичне вирівнювання рядів динаміки. змикання рядів динаміки. Екстраполяція та інтерполяція в статистиці. Статистичне вивчення сезонних коливань.	4/2	4/2	10/14	Основні джерела: 1-6 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 8. Індeksi. Поняття про статистичні індeksi та завдання індексного методу аналізу, класифікація їх за різними ознаками. Форми індексів і способи їх розрахунку у сфері обліку та	4/2	4/2	10/14	Основні джерела: 1-7 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4

оподаткування. Методологічні основи побудови індивідуальних та загальних індексів. Агрегатні індекси. Середньозважені індекси. Індекси середніх величин. Система взаємозалежних індексів і визначення впливу окремих факторів. індекси з постійними і змінними вагами. Територіальні індекси. Індекси середнього рівня.				
Тема 9. Статистичні методи вимірювання зв'язку. Види взаємозв'язків між явищами у сфері обліку та оподаткування. Кореляційний аналіз. Парна (проста) кореляція та її характеристики. Криволінійна кореляція та її види. Множинна кореляція та її характеристики. Дисперсійний аналіз. Непараметричні методи виявлення та вимірювання зв'язків.	6/2	6	10/16	Основні джерела: 1-7 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Всього	30/12	30/10	90/128	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 2.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 3.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок

*За умови змін процесу навчання

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Підсумкове письмове оцінювання за темами Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів	20 балів/20%	5-й, 11-й тиждень
2.	Виконання завдань на практичних заняттях (розрахунок задач, написання висновків та пропозицій, підготовка презентації, захист)	30 балів/30%	6-й, 13-й тиждень
3.	Тест множинного вибору Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів	20 балів/20%	6-й, 14-й тиждень
4.	Екзамен: виконання комплексного завдання за освітнім компонентом - теоретичні питання - розрахунково-практична задача	30 балів/30%	Згідно графіку здачі

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Письмове оцінювання	<10 балів	11-15	16-19 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-15	16-20 балів	21-30 балів
Виконання завдань на практичних заняттях	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-15	16-19 балів	20 балів
Тест	Вимоги щодо	Більшість вимог	Виконано усі	Виконано усі

множинного вибору	завдання не виконано	виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	вимоги завдання	завдання. Студент засвоїв теоретичний матеріал у повному обсязі відповідно до вимог освітнього компонента, демонструючи впевнені та міцні знання
	<10 балів	10-15	16-24 балів	25-30 балів
Екзамен	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	3,6,9,12,15 тиждень
2	Самооцінка поточного тестування	7,14 тиждень
3	Перевірка та обговорення контрольних робіт	8,15 тиждень
5	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	кожну пару
6	Обговорення та самокорекція виконаної домашньої роботи студентами	через кожне практичне заняття
7	Розв'язування ситуаційних завдань	на кожній парі
8	Перевірка та оцінювання письмових завдань	3,6,9,12,15 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

- Бегун С. І. Статистика: навчальний посібник / С. І. Бегун. – Луцьк: 2022. – 230 с. URL: https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/9.2-Begun_ZTS_2022.pdf2.
- Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В., Рудич А. І. Статистика: навч. посібник. Полтава: РВВ ПДАУ. 2021. 300 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10351/1/>
- Загальна теорія статистики : підручник / за ред. А. В. Непрана, І. А. Дмитрієва ; авт. кол.: І. А. Дмитрієв, О. А. Дмитрієва, О. М. Гіржева, А. В. Непран, Н. О. Бірченко, А. А. Воронкова, Н. В. Чуйко. – Харків: ПП Іванченка, 2022. – 720 с. URL:<https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/16563>
- Економічна статистика : навч. посібник / Л. С. Стригуль [та ін.]; заг. ред. Л. С. Стригуль; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Дрогобич: Коло, 2022. – 333 с. URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/67940>

5. Курс «Статистика» в системі Moodle. /Автор Онопрієнко І.М. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316>

6. Логунова Н.А. Статистика II. Підручник. Вид. «Кондор». 2025. 340с. URL: <https://condor-books.com.ua/ekonomika/statistika-ii-pidruchnik>

7. Луценко О. А., Ковалевська Н. С., Остапенко Р. М., Нестеренко І. В. Статистика: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня економічних спеціальностей. Харків: ДБТУ, 2025. 164 с. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/handle/123456789/75797>

6.2. Додаткові джерела

1. Онопрієнко І.М. Статистичні методи в маркетинговому аудиті та контролі аграрного підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. No 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/17108>

2. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Ринок страхових послуг в Україні: фінансово-аналітичний огляд. *Східна Європа: Економіка, бізнес, управління*. Вип.1(46) 2025. С.27-33. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.46-4> URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/20-2019-ukr>

3. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Статистико-аналітичний огляд ринку кредитування в Україні. *Успіх і досягнення у науці» «Серія управління та адміністрування*. Вип.2(24) 2026. С.1100-1111. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24)). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/issue/view/450/5537>

4. Онопрієнко І.М. Роль статистичного спостереження в маркетинговому контролі підприємства. «Маркетинг та конкурентоспроможність соціально-економічних систем в умовах сталого розвитку» Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. 20-21 травня 2026 року. м. Суми, СНАУ С.123-126.

5. Онопрієнко І. М. Використання статистичних індексів в маркетинговому плануванні «Теоретико-прикладні засади розвитку економіки, управління та права в контексті сталого розвитку, безпеки та глобалізації». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 12 лютого 2026 року. м. Полтава. Полтава, ЦФЕНД, С.39-42.

6. Про офіційну статистику. Закон України 16 серпня 2022 року № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>

6.3. Методичне забезпечення

1. Онопрієнко І.М. Статистика. Конспект лекцій для студентів спеціальностей ОіО, ЕП, МАР, ФСБ, ПТБ, МН. Суми, 2022 рік. - 136с. (*Протокол №6 від 25.09.2022*)
2. Онопрієнко І.М. Статистика. Методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів 1, 2 курсу спеціальності МАР, МН, ПТБ, ФСБ, ОіО денної та заочної форми навчання. Суми, 2026 р. - 50с. (2,0 д.а.) (*Протокол №7 від 25.02.2026.*)
3. Онопрієнко І.М. Статистика. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи для здобувачів 1, 2 курсу спеціальності МАР, МН, ПТБ, ФСБ, ОіО денної та заочної форми навчання. Суми, 2026 р. - 30с. (1.3 д.а.) (*Протокол №9 від 25.03.2026.*)
4. Курс «Статистика» в системі Moodle. /Автор Онопрієнко І.М. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316>

6.4. Інформаційні ресурси

1. Офіційна інтернет-сторінка Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційна інтернет-сторінка статистичної служби Євросоюзу. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

6.5. Програмне забезпечення

1. Використання стандартного пакетів Microsoft: Word, Excel, PowerPoint, Stat Soft (Statistica)
2. Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани).
3. Сервіс для організації онлайн-занять та веб-семінарів «Zoom»